

ПОЛИТИКА ЗА ОДРЖЛИВОСТ

NLB Banka

Содржина

1

Одржливоста е вградена во визијата и бизнис моделот на НЛБ Банка Скопје.....3

2

Цел и опфат на Политиката за одржливост.....3

3

Преглед на одржливоста во НЛБ Банка Скопје . 4

4

Столб 1: Одржливо работење 11

5

Столб 2: Одржливо финансирање14

6

Столб 3: Придонес кон општеството 20

7

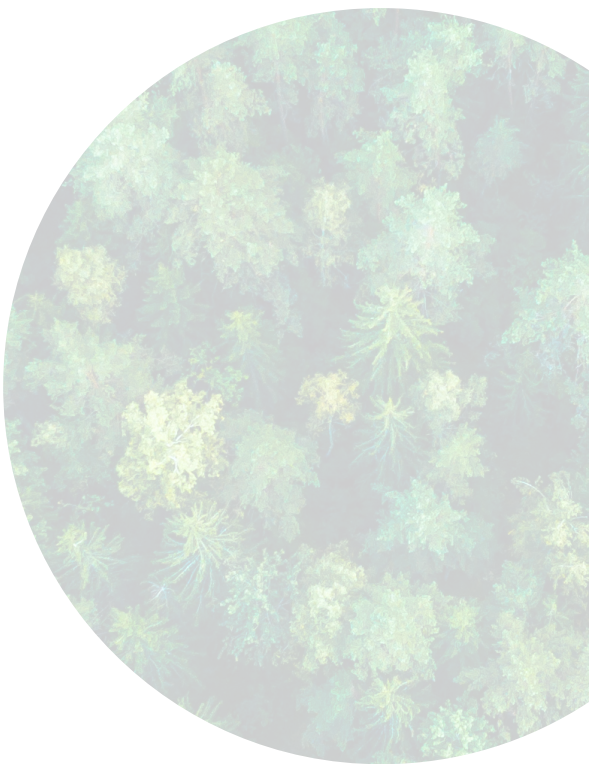
Управување со одржливост и ESG.....21

8

Известување, обелоденување и комуникација. 27

9

Перспектива: водење преку пример во управувањето со одржливоста.....30

Овој документ го претставува резимето на интерната Политика за одржливост во НЛБ Банка АД Скопје.

Добредојдени се вашите прашања, коментари и предлози на: sustainability@nlb.mk

1

Одржливоста е вградена во визијата и бизнис моделот на НЛБ Банка Скопје

Во НЛБ Групацијата сме свесни дека државите, бизнисите и поединците во регионот и во светот се соочуваат со значајни предизвици на нашето време.

Тие вклучуваат негативни еколошки и социјални влијанија од климатските промени како резултат на емисиите на стакленички гасови, како и предизвиците во воспоставувањето механизми за обезбедување еднакво и праведно општество, како и етика и интегритет во корпоративното управување. Имајќи го ова предвид, НЛБ Групацијата целосно ја прифаќа дефиницијата за одржлив развој како „развој кој ги задоволува потребите на сегашноста без да ја загрози можноста на идните генерации да ги задоволат своите сопствени потреби¹.

Нашите напори за одржливост се засновани на долга традиција на одговорно и кон засегнатите страни ориентирано работење, што е дел од идентитетот на НЛБ Групацијата уште од нејзиното основање. Одржливоста е цврсто вградена и

во визијата на Групацијата НЛБ „да се грижи за финансиските потреби на своите клиенти и истовремено да го подобри квалитетот на живот во регионот во кој оперира“. Дополнително, одржливоста е витален елемент на нашите основни вредности – развивање на луѓето, поттикнување на претприемништвото и подобрување на животите. Како системски важна финансиска институција во регионот, **НЛБ Групацијата има поставено цел активно да придонесе кон одржливата трансформација на економијата и општеството кон позелена, поправедна и поинклузивна иднина за сегашните и идните генерации.** Затоа, НЛБ Групацијата ги постави прашањата за одржливост и ESG факторите² (еколошки, социјални, човекови права и управување) во сржта на својата деловна стратегија и деловен модел.

¹ Генерално собрание на Обединетите нации, 1987

² Оваа дефиниција за ESG факторите, исто така, вклучува прашања поврзани со животната средина, социјалните прашања и вработувањето, почитувањето на човековите права и прашањата за борба против корупцијата и против поткупот, кои се дефинирани во Регулативата (ЕУ) 2019/2088 на Европскиот парламент и на Советот (27 ноември 2019).

2

Цел и опфат на Политиката за одржливост

Патувањето на НЛБ Групацијата во одржливоста започна со иницијатива на ниво на целата Групација и усвојување на Програмата за одржливост во 2020 година, а продолжи со воспоставување на Рамката за одржливост на НЛБ Групацијата во 2021 година.

Политиката за одржливост на НЛБ Банка Скопје (во понатамошниот текст: Политиката) ја заменува поранешната Рамка за одржливост усвоена на ниво на Групацијата НЛБ. Политиката има за цел да ја демонстрира нашата посветеност во мисијата за одржливост. Дополнително, таа дава преглед и насоки за тоа како НЛБ Банка Скопје управува со предизвиците поврзани со одржливоста на одговорен и ефикасен начин. Темелот на одржливоста на НЛБ Банка Скопје се три столба на одржливост: одржливо работење, одржливо финансирање и придонес кон општеството. Во рамките на овие столбови се дефинираат и спроведуваат стратешки принципи насочени кон иднината, цели, клучни таргети и KPI, иницијативи и акциски планови.

3

Преглед на одржливоста во НЛБ

Главната мисија на одржливоста во НЛБ Банка Скопје е да го подобри квалитетот на животот, да придонесе кон одржлива економија и општество и да ги предводи овие процеси преку сопствен пример.

Со имплементација на одржливоста, НЛБ Банка Скопје има за цел да постигне три клучни цели:

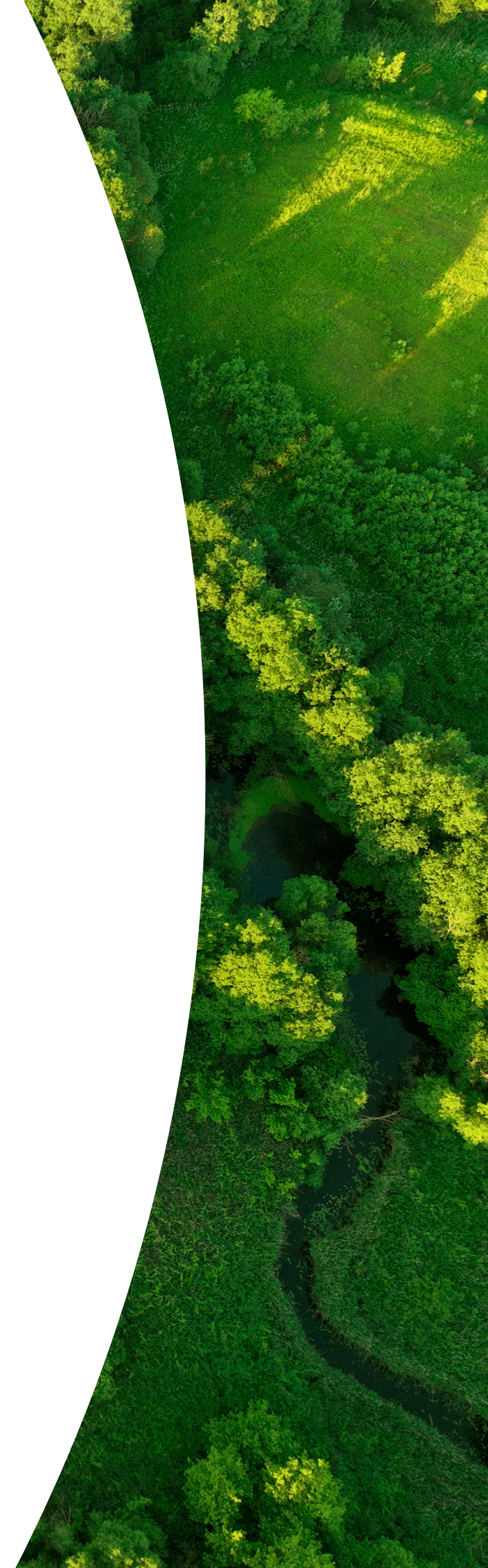
- да обезбеди одржливи финансиски перформанси на НЛБ Банка Скопје, а истовремено
- да создава додадена вредност за клучните засегнати страни (клиенти, вработени, добавувачи, акционери и др.) земајќи ги предвид ESG факторите, како и
- успешно да управува со ESG влијанијата, ризиците и можностите што произлегуваат од овие фактори.

Одржливоста во НЛБ Банка Скопје ги опфаќа следните три столбови:

- одржливи операции
- одржливо финансирање
- придонес кон општеството

За остварување на мисијата и целите во сите три столба, НЛБ Банка Скопје ги прифаќа и инвестира во пет клучни поттикнувачки фактори:

- одговорен ангажман со клучните засегнати страни и нивно вклучување во деловниот модел и деловните одлуки
- високи стандарди на корпоративно управување, одговорност, усогласеност, етика и интегритет во сè што правиме
- сеопфатно и ефикасно управување со одржливоста преку сите три ESG столба (еколошки, социјални, човекови права и управувачки фактори
- градење силно корпоративно управување и култура во однос на прашањата за одржливост
- посветеност на глобалните иницијативи и цели за одржливост, како што се Целите за одржлив развој, UNEP FI – Принципи за одговорно банкарство и Нето-нула банкарските насоки.

Преглед на одржливоста во НЛБ Групација

Мисија за одржливост	Водење со пример Подобрување на квалитетот на живот Придонес кон одржлива економија и општество		
Цели за одржливост	Одржлив финансиски перформанс + Креирање вредност за засегнатите страни + Успешно управување со ESG влијанија, ризици и можности		
Столбови на одржливоста	1 ОДРЖЛИВИ ОПЕРАЦИИ 	2 ОДРЖЛИВО ФИНАНСИРАЊЕ 	3 ПРИДОНЕС КОН ОПШТЕСТВОТО
Начин на испорака	Посветеност кон глобални иницијативи и цели за одржливост Сеопфатно и ефикасно ESG управување, базирано на двојна материјалност, ангажман на засегнати страни и развивање партнерства Високи стандарди на корпоративно управување, усогласеност, интегритет и почитување на човековите права Силно управување со одржливоста и организациска култура		

3.1

Поддршка на Целите за одржлив развој на ООН (UN SDGs)

НЛБ е потписник на UNEP FI (Финансиска иницијатива на Програмата на ООН за животна средина) – Принципи за одговорно банкарство и со тоа официјално ги поддржува Целите за одржлив развој на ООН и Парискиот климатски договор од 2015 година. Како меѓународна банкарска групација, сметаме дека имаме обврска да ги поддржуваме овие значајни меѓународни иницијативи и обврски. Тие се реализираат преку работењето, финансирањето и инвестициските активности на НЛБ Групацијата, како и преку придонесот кон општеството во сите региони каде што работи Групацијата.

SDG 3: Добро здравје и благосостојба

Развиваме банкарски производи кои се фокусираат на подобрување на квалитетот на животот во регионот. Дел од нашите социјални проекти се насочени кон здравје и благосостојба. Поттикнуваме добар баланс помеѓу работата и приватниот живот кај нашите вработени.

SDG 4: Обезбедување инклузивно и правично квалитетно образование и промоција на можности за доживотно учење за сите

Инвестираме во развојот на заедницата преку поддршка на образовни институции. Водиме иницијативи за зголемување на финансиската и дигиталната писменост и финансиската инклузија, особено кај младите и постарите лица. На вработените им обезбедуваме широк спектар обуки и ги охрабруваме да учествуваат во доживотно учење.

SDG 5: Постигнување на родова еднаквост и еманципирање на сите жени и девојки

Финансираме иницијативи кои ги промовираат и зајакнуваат жените за да имаат поголемо влијание во бизнисот и општеството. Спроведуваме мерки за намалување на родовите нееднаквости на работното место.

SDG 6: Чиста вода и санитарни услови

Инвестираме во одржливи проекти за управување со водите и спроведуваме мерки за намалување на потрошувачката на вода и зголемување на ефикасното користење на отпадните води во сопственото работење.

SDG 7: Обезбедување пристап до прифатлива, сигурна, одржлива и модерна енергија за сите

Ја финансираме транзицијата кон обновливи извори на енергија и решенија за енергетска ефикасност и ги имплементираме истите во сопствените објекти. Поттикнуваме енергетска ефикасност кај нашите вработени.

SDG 8: Поттикнување инклузивен и одржлив економски раст, вработување и достоинствена работа за сите

Ги заштитуваме човековите и работничките права, фер плаќањето, еднаквите можности и можностите за развој на вработените. Го поддржуваме претприемништвото, отворањето нови работни места и нови бизниси и очекуваме нашите клиенти да применуваат високи социјални и стандарди за човекови права.

SDG 9: зградба на отпорна инфраструктура, промоција на инклузивна и одржлива индустријализација и поттикнување иновации

Поддржуваме и инвестираме во иновации и технологија, со посебен фокус на позитивните социјални и еколошки влијанија од технолошкиот напредок.

SDG 11: Одржливи градови и заедници

Финансираме иницијативи кои ги промовираат и зајакнуваат жените за да имаат поголемо влијание во бизнисот и општеството. Спроведуваме мерки за намалување на родовите нееднаквости на работното место .

SDG 12: Одржлива потрошувачка и производство

Ја финансираме транзицијата кон циркуларна економија и промовираме одржливи навики за потрошувачка кај вработените.

SDG 13: Преземање итна акција за борба против климатските промени и нивните влијанија

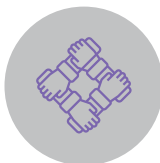
Посветени сме на намалување на нашето еколошко влијание, особено емисиите на стакленички гасови од сопственото работење и од кредитното и инвестициското портфолио. Ја финансираме транзицијата кон нискојаглеродна економија, применувајќи строги еколошки критериуми во кредитниот процес. Ги вклучуваме вработените во активности како пошумување, одржлива мобилност и други активности со позитивно влијание врз климата.

3.2 Посветеност кон Принципите за одговорно банкарство на ОН (UNEP FI – PRB)

Покрај SDG целите на ООН, НЛБ Групација ги усвои следните обврски во рамки на UNEP FI – Принципите за одговорно банкарство.

Овие Принципи се цврсто вградени во одржливоста на НЛБ Групацијата. Дополнително, НЛБ Групацијата на годишно ниво обелоденува информации за исполнувањето на своите обврски како потписник на UN PRB и подготвува самооценувачки извештај, кој е комплементарен на Извештајот за одржливост (објавен на веб-страницата на НЛБ д.д.: Sustainability (nlb.si).

**Принцип 1:
Усогласеност**
Ќе ја усогласиме нашата деловна стратегија така што ќе биде конзистентна и ќе придонесува за потребите на поединците и целите на општеството, како што се изразени во Целите за одржлив развој, Парискиот климатски договор и релевантните национални и регионални рамки.

**Принцип 3:
Клиенти и корисници**
Ќе работиме одговорно со нашите клиенти и корисници за да ги охрабриме одржливите практики и да овозможиме економски активности кои создаваат заеднички просперитет за сегашните и идните генерации.

**Принцип 5:
Управување и култура**
Ќе ја спроведуваме нашата посветеност на овие принципи преку ефективно управување и организациска култура на одговорно банкарство.

**Принцип 2:
Импакт и поставување цели**
Континуирано ќе ги зголемуваме нашите позитивни влијанија, додека ги намалуваме негативните влијанија и управуваме со ризиците врз луѓето и животната средина кои произлегуваат од нашите активности, производи и услуги. За таа цел, ќе поставуваме и објавуваме цели таму каде што имаме најзначаен импакт.

**Принцип 4:
Засегнати страни**
Ќе ги консултираме, вклучуваме и соработуваме со релевантните засегнати страни на проактивен и одговорен начин за да се постигнат општествените цели.

**Принцип 6:
Транспарентност и одговорност**
Периодично ќе го разгледуваме индивидуалното и колективното спроведување на овие принципи и ќе бидеме транспарентни и одговорни за нашите позитивни и негативни влијанија и за нашиот придонес кон општествените цели.

3.3

Свесност и ангажираност на вработените за поддршка на практиките за одржливост во НЛБ Банка Скопје, сеопфатно и ефикасно управување со одржливоста, засновано на двојна материјалносту

НЛБ Банка Скопје управува со своите влијанија врз животната средина и општеството на сеопфатен начин и во согласност со пристапот на двојна материјалност, во која ризиците за институцијата и влијанијата на институцијата претставуваат две различни перспективи на материјалност. Оттука, нејзината одржливост ги опфаќа: финансиските и другите влијанија на НЛБ Банка Скопје врз животната средина и општеството (однаatre кон надвор – inside out), како и финансиските и другите влијанија што животната средина и општеството ги имаат врз НЛБ Банка Скопје (однадвор кон внатре – outside in). Избирањето и примената на пристапот на двојна материјалност се однесува на сите три столба на одржливост: одржливо работење, одржливо финансирање и придонес кон општеството.

3.4

Култура на одржливост

НЛБ Банка Скопје промовира култура на одговорно банкарство и поширока култура на одржливост на повеќе нивоа, особено преку:

- обезбедување професионални програми за обука за највисоките органи на управување и за вработените за теми поврзани со одржливоста, со цел зајакнување на разбирањето и компетенциите потребни за реализација на стратегијата за одржливост;
- задолжителни електронски обуки за сите вработени на годишно ниво, како и специјализирани обуки за одредени улоги и профили поврзани со одржливоста;
- систематска и отворена комуникација за теми поврзани со одржливоста меѓу сите управни тела и деловни линии;
- овластување на Управниот одбор и високиот менаџмент да водат со пример и да го зајакнат степенот на ангажираност на вработените во поддршка на одржливите практики во НЛБ Банка Скопје;
- организирање иницијативи, настани и работилници насочени кон подигање на свесноста и ангажманот на вработените;
- промовирање безбедна околина во која може слободно да се изразуваат различни мислења, предлози или незадоволство поврзано со прашања за одржливост.

3.5

Корпоративно управување, усогласеност, интегритет и почитување на човековите права

НЛБ Банка Скопје е посветена на највисоките стандарди на корпоративно управување. Целта на доброто корпоративно управување е создавање средина на доверба, транспарентност

и одговорност, неопходна за поттикнување долгорочни инвестиции, финансиска стабилност и деловен интегритет.

Корпоративното управување на НЛБ Банка Скопје е дефинирано во Кодексот за корпоративно управување на НЛБ Банка АД Скопје. Како котирано друштво, НЛБ Банка Скопје ја почитува релевантната македонска законска регулатива, како и препораките од Македонскиот кодекс за корпоративно управување за котирани друштва, кои ги дополнува обврзувачките одредби за одговорно корпоративно управување. Сите засегнати страни и јавноста се информирани за овој Кодекс преку објави на веб-страницата на Банката. Кодексот е усогласен со Политиката за управување на НЛБ Групацијата, која ги утврдува принципите и механизмите на управување во НЛБ Банка Скопје.

Почитувањето на човековите права е индикатор за зрелоста на социјалната и деловната средина и претставува важен елемент на општествената одговорност. Банката ја усвои Политиката за почитување на човековите права во НЛБ Банка АД Скопје, со што ги утврдува стандардите за почитување на човековите права во своето работење и очекува истите стандарди да бидат применети и од страна на нејзините клиенти и добавувачи.

НЛБ Банка Скопје е цврсто посветена на усогласеност и интегритет и има политика на нулта толеранција кон каква било форма на:

- практиките за корупција и мито,
- перење пари и финансирање на тероризам, и спроведување на рестриктивни мерки
- Интерен криминал (злоупотреби, измами, фалсификување, корупција),
- прекршувања на личните податоци и друга заштита на доверливи информации, што резултира со протекување на доверливи информации или откривање на доверливи информации на неовластени лица,
- злоупотреба на пазарот на финансиски инструменти.
- други повреди што претставуваат однесување штетно за Банката.

3.6

Ангажман со засегнатите страни и градење партнерства

НЛБ Банка Скопје редовно соработува со релевантните (клучни) и другите засегнати страни за да ги задоволат најдобро интересите на двете страни. Релевантни засегнати страни се поединци и групи чиешто делување, директно или индиректно, суштински го поддржува постигнувањето на целите и долгорочниот развој и одржливост на НЛБ Банка Скопје. Други засегнати страни се поединци и интересни групи кои, доброволно или недоброволно, придонесуваат кон способноста и активностите за создавање

додадена вредност и со тоа ја одржуваат НЛБ Банка Скопје, а воедно претставуваат и носители на потенцијални добивки и ризици.

Посветени сме на отворена и транспарентна комуникација со сите засегнати страни за релевантни теми. Дополнително, стратешки се стремиме кон редовна лична комуникација, состаноци во живо или онлајн, консултации и конференции, како и специјални настани со цел да се зајакне довербата и да се изградат заемно успешни партнерства. Активностите за ангажман вклучуваат и алатки за прибирање мислења, повратни информации и дијалог, како што се анкети и истражувања.

Со цел зајакнување и демонстрирање на нашата посветеност кон одржлива транзиција, НЛБ Групацијата во текот на годините доброволно одлучи да се приклучи и да ги почитува клучните

меѓународни иницијативи, принципи и препораки поврзани со одржливоста. Дополнително, НЛБ Банка Скопје често учествува во локални институции и иницијативи поврзани со одржливост како активен член, поддржувач или учесник во експертски дискусии, состаноци и вебинари. Преку овие активности, активно се вклучуваме во стратешки дискусии за улогата и придобивките од одржливоста и итноста на транзицијата во социјалното и економското опкружување. Најважно, ваквите соработки ги зајакнуваат капацитетите на НЛБ Банка Скопје за зелена транзиција и го унапредуваат споделувањето на знаење и искуства, кои ги интегрираме во секојдневното работење и ко-креирање идни активности за постигнување на локалните, регионалните и глобалните цели за одржливост.

Клучни членства и соработки

	Целите за одржлив развој на ООН
	UNEP FI Principles for Responsible Banking
	European Banking Federation – Sustainable Finance Expert Group, a representative at the European Banking Federation’s Chief Sustainability Officers Roundtable
	Македонска Банкарска Асоцијација, Комисија за ЕСГ
	AmCham Macedonia ESG Committee

	EBRD
	Greenhouse Gas Protocol
	Multilateral Investment Guarantee Agency

За да истражите повеќе за НЛБ Групацијата, нејзината стратегија, клучните показатели за успешност, макроекономското и регулаторното опкружување во регионот на Групацијата, како и клучните настани, ве молиме погледнете го Годишниот извештај на НЛБ Групацијата за 2025 година.

4

Столб 1: Одржливо работење

Во НЛБ Банка Скопје сме свесни за влијанијата, ризиците и можностите поврзани со природата кои произлегуваат од нашето работење. Истовремено, одржливото работење го дефинираме многу пошироко: не само како управување со нефинансиските операции на еколошки одговорен начин, туку и како обезбедување одржливи односи со нашите засегнати страни.

Општи цели:

- декарбонизација на сопственото работење на НЛБ Банка Скопје со постигнување нето-нулта оперативни емисии до 2050 година или порано;
- обезбедување позитивни влијанија и минимизирање на негативните влијанија од нефинансиските операции на НЛБ Банка Скопје врз клучните засегнати страни;
- идентификација и ублажување на ризиците, како и следење можности кои произлегуваат од деловните односи со клучните засегнати страни и кои можат да влијаат врз финансиското работење на НЛБ Банка Скопје или на самите засегнати страни.

Клучни принципи:

- Делуваме одговорно кон животната средина.
- Ги земаме предвид ESG факторите во процесите на набавка.
- Интегрираме одржливи практики во односите со нашите клиенти.
- Одржливоста ја поставуваме во сржта на практиките за човечки ресурси.

4.1 Еколошка одржливост

Во НЛБ Банка Скопје поставивме стратешка амбиција и иницијатива за декарбонизација на сопствените операции до 2050 година или порано и целосно сме посветени на нејзино развивање и имплементирање.

Одговорно ја следиме обврската да ги зголемиме позитивните еколошки влијанија од нашето работење и да ги намалиме негативните. Го ублажуваме влијанието на нашите операции врз животната средина преку адресирање на прашања како климатски промени, загадување, енергетска ефикасност, употреба на вода и ресурси, биодиверзитет и циркуларна економија.

Особено, активностите во оваа област вклучуваат проценка на оперативниот јаглероден отпечаток (GHG) на НЛБ Банка Скопје и имплементација на мерки за намалување и ефикасно користење на енергијата и другите ресурси, како и понатамошна трансформација на организациската култура за поддршка на еколошките цели на Банката. Пресметката на GHG отпечатокот се врши согласно научно заснована методологија и насоките на Протоколот за стакленички гасови (GHG Protocol) и другите релевантни стандарди за известување. Мерењето го верификува независна надворешна институција. Методологијата и процесот се детално опфатени во Политиката за мерење и известување за јаглеродниот отпечаток на НЛБ Банка АД Скопје.

Имплементираме активности за дополнително намалување на нашиот отпечатокот преку следење и ублажување на влијанијата од Опсег 1, 2 и 3, преку мерки како: ефикасно користење на енергија, снабдување со електрична енергија од извори со нула јаглерод, намалување службени патувања

и патување на вработените, намалување на потрошувачката на хартија, електрична енергија и други ресурси, ефикасно управување со отпад, воспоставување одржлив возен парк итн.

Со цел зголемување на ефикасноста на управувањето со животната средина и намалување на емисиите, се стремиме кон понатамошна дигитализација и автоматизација на процесите, производите и каналите. Во овој контекст ги следиме главните принципи на транзицијата и настојуваме да ги поврземе агендите за дигитализација и одржливост, со максимално користење на ESG податоците

4.2 Одржливи набавки

Во процесот на набавки, НЛБ Банка Скопје одговорно вклучува проценка на ESG ризиците во сите фази од животниот циклус на набавките и има за цел да го намали јаглеродниот отпечаток кој произлегува од синцирот на снабдување (како дел од мерењето на Опсег 3 емисиите). ESG факторите се вградени во процедурите утврдени во интерниот документ Стандард за набавки во НЛБ Банка Скопје, како и во другите интерни документи за набавки на НЛБ Банка Скопје, и мора да бидат почитувани од страна на понудувачите и добавувачите.

За да станат добавувачи на НЛБ Банка Скопје, понудувачите мора да ги исполнат финансиските и нефинансиските критериуми и да се усогласат со однапред дефинираните стандарди. Воспоставениот процес за проверка на добавувачите опфаќа различни аспекти од нивното работење, вклучително и ESG факторите. Длабинската анализа (due diligence) на добавувачите вклучува прибирање податоци за еколошките, социјалните и човековите права, како и за управувачките практики, и се спроведува во согласност со утврдените прагови и внатрешни

процедури. ESG факторите се проверуваат и за време на годишната евалуација на добавувачите. Сите добавувачи кои ќе добијат ниски оценки се должни да подготват мерки за подобрување, а нивната имплементација ја следат надлежните лица од областа на набавките.

4.3 Одржливи односи со клиенти

Нашата мисија е во секое време да ја одржуваме довербата на нашите клиенти. Посветени сме на високи стандарди во сите аспекти на одржливите односи со клиентите, вклучително идентификување на потребите и предизвиците на клиентите, одговорен развој и понуда на производи, одговорна маркетинг-комуникација, како и редовна обука на вработените во овие области.

Во овој контекст, НЛБ Банка Скопје се обврзува да:

- нуди производи прилагодени на потребите на клиентите, со маркетинг политики ревидирани од специјализирани комитети, како што е Комитетот за нови и постоечки производи во НЛБ Банка Скопје;
- обезбеди маркетингот и продажбата на производите, како и поврзаните комуникации, да се спроведуваат редовно и во согласност со сите применливи регулативи, стандарди и најдобри практики во финансиската индустрија обезбедува квалитет и вредност за клиентите, доследно и сигурно, со цел промовирање на извонредна услуга и оптимизирање на клиентското искуство, мерено преку NPS (Net Promoter Score);
- го подобрува клиентското искуство и деловните перформанси преку сеопфатно интегрирање на управувањето со поплаки во целокупниот процес на клиентско искуство,
- ја заштитува доверливоста и приватноста на податоците на клиентите и ги користи на одговорен начин;
- обезбедува информации до клиентите во согласност со регулативата, така што тие се непристрасни, јасни и никогаш доведувачки во заблуда, преку користење соодветни комуникациски канали;

- имплементира дигитални производи и канали кои овозможуваат подобар пристап до банкарските услуги и промовира финансиска инклузија;
- ја подобрува физичката и технолошката пристапност до услугите на НЛБ Банка Скопје за сите лица, со посебен фокус на лицата со попреченост;
- ги одржува највисоките стандарди за сајбер и физичка безбедност и со тоа промовира практики кои ја максимизираат безбедноста на производите и услугите;
- обезбедува канали преку кои клиентите можат да поставуваат прашања и да изразуваат загрижености и да добијат навремен и квалитетен одговор;
- обезбедува едукација на клиентите за прашања поврзани со одржливоста.

4.4 Одржливи односи со вработените

Во НЛБ Банка Скопје, одржливите практики и управувањето со човечките ресурси се силно поврзани. Одржливоста е цврсто вградена во нашите вредности, кои се клучни двигатели на организациската култура. Врз основа на ова, континуирано интегрираме одржливи принципи и ESG фактори во управувањето со човечките ресурси и организацијата. Не само што ги почитуваме регулативите поврзани со трудот, туку сме посветени и на: инвестирање во развојот на вработените, градење разновидна и инклузивна работна средина, постојано унапредување на искуството на вработените.

Во овој контекст, НЛБ Банка Скопје воспоставува соодветни интерни HR документи, правила, процедури, иницијативи и практики кои:

- ги почитуваат човековите и работничките права утврдени во домашното и меѓународното право;
- обезбедуваат различност и инклузија, еднакви можности и недискриминација врз основа на пол, етничка припадност, возраст или која било друга околност;
- обезбедуваат ефикасно справување со прашањата на различноста, особено родовата еднаквост во највисоките управувачки тела и на раководните позиции;
- обезбедуваат правична плата и надоместоци и придонесуваат кон намалување на родовиот јаз во платите;
- ја промовираат и обезбедуваат безбедноста, здравјето, рамнотежата помеѓу работата и приватниот живот и благосостојбата на вработените;
- привлекуваат и управуваат со таленти со цел поттикнување на локалниот и меѓународниот кариерен развој на вработените,
- промовираат внатрешен дијалог и комуникација и ја мерат сатисфакцијата на вработените преку редовни анкети за организациска култура;
- одржуваат високи стандарди на работни односи и социјален дијалог;
- промовираат и спроведуваат обуки и други мерки за јакнење на капацитетите, свесноста и ангажираноста на вработените во областа на одржливоста;
- градат и промовираат култура на одржливост која претставува важен двигател за успешно управување со агендата за одржливост и ESG во НЛБ Банка Скопје.

НЛБ Банка Скопје ги следи меѓународните рамки во областа на почитување на човековите права, вклучувајќи ги: Универзалната декларација за човекови права, Меѓународниот пакт за граѓански и политички права, Меѓународниот пакт за економски, социјални и културни права, Декларацијата на Меѓународната организација на трудот (ILO) за основни принципи и права при работа, Насоките на ОЕЦД.

Меѓународна организација на трудот:
[www.ilo.org/global/standards/introduction-to-international-labour-standards/conventions-and-recommendations/lang--en/index.htm](http://www.ilo.org/global/standards/introduction-to-international-labour-standards/conventions-and-recommendations/lang-en/index.htm)

5

Столб 2: Одржливо финансирање

Одржливото финансирање се однесува на процесот на земање предвид на прашањата за одржливост и ESG факторите при донесување инвестициски одлуки во финансискиот сектор, со што се овозможуваат подолгорочни инвестиции во одржливи економски активности и проекти.

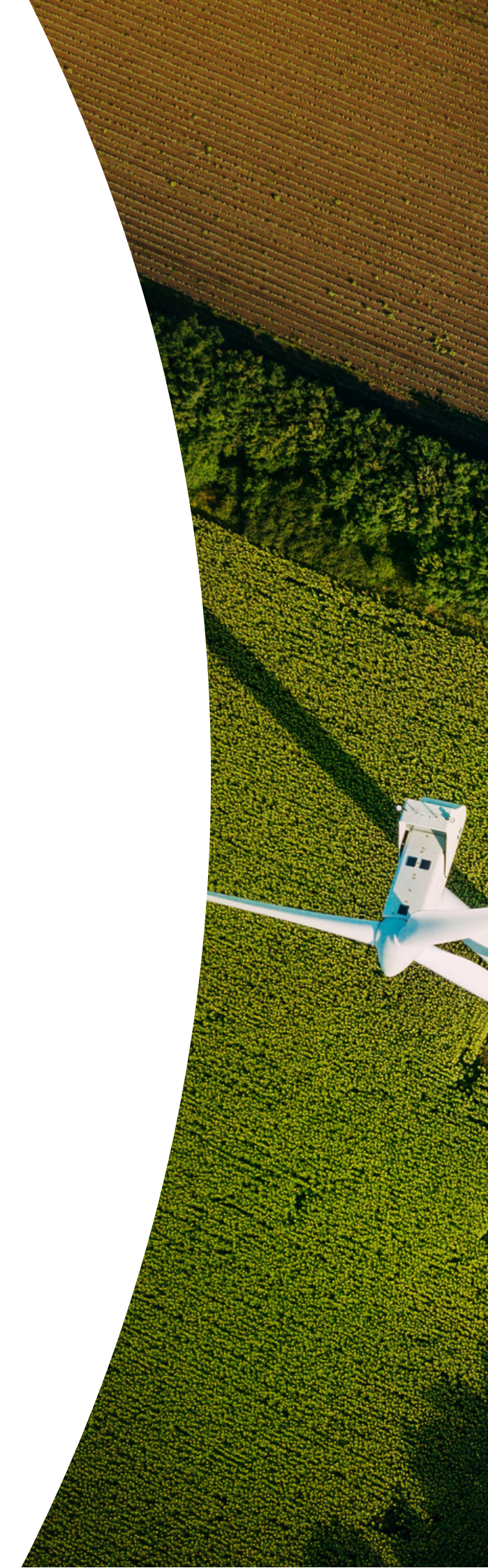
Општи цели:

- да се усогласи кредитното и инвестициското портфолио со постигнување нето нулта емисии до 2050 година или порано,
- да се обезбеди позитивен импакт преку финансирање на одржливата транзиција (зелена и социјална),
- да се идентификуваат и ублажат климатските и другите ESG ризици поврзани со кредитирањето или инвестициите на НЛБ Банка Скопје,
- да се обезбеди одговорно управување со средствата.

Клучни принципи:

- посветени сме на декарбонизација на кредитното и инвестициското портфолио преку дизајнирање и имплементација на сеопфатна нето нулта стратегија на Групацијата НЛБ;

- обезбедуваме широка и диверзифицирана понуда на одржливи финансиски производи за нашите клиенти од секторите население, корпоративни клиенти и институции;
- обезбедуваме квалитетно ESG управување со ризиците во процесите на кредитирање и инвестирање, вклучувајќи:
 - сеопфатна рамка за управување со ESG ризици;
 - интеграција на еколошките и социјалните ризици во процесот на одобрување кредити, ESMS (Систем за управување со еколошки и социјални прашања) со механизам за длабинска анализа;
 - промовирање и финансирање на одржливи економски активности,
 - не финансираме активности кои се на листата на исклучоци.

5.1 Нето-нула деловна стратегија на НЛБ Групацијата и декарбонизација на портфолиото

Во согласност со посветеноста на НЛБ Групацијата кон климатски позитивна иднина (односно поттикнување начин на размислување насочен кон проактивно позитивно влијание, а не само кон намалување на штетата) и нејзината амбиција за постигнување нето нула емисии, НЛБ Групацијата официјално се приклучи кон UNEP FI Net Zero Banking Alliance (NZBA) во мај 2022 година. Иако NZBA, како Алијанса заснована на членство, престана со работа и беше реструктурирана во рамка со насоки во октомври 2025 година, климатската стратегија на НЛБ Групацијата останува непроменета, како и нејзината посветеност за усогласување на финансирачките активности со декарбонизацијата и постигнување климатска отпорност.

НЛБ Банка Скопје ги следи насоките добиени од НЛБ д.д. во однос на обврската за усогласување на финансирачките активности со процесите на декарбонизација и постигнување климатска отпорност.

5.2 Финансирање на одржливата транзиција на клиентите и ангажман со клиенти

Патувањето на НЛБ Банка Скопје кон нето нулта емисии ќе биде поддржано преку квалитетно ESG управување со ризиците при кредитирањето и инвестирањето, како и преку обезбедување финансиски производи за поддршка на транзицијата на клиентите кон поодржливи операции. Ги препознаваме еколошките и социјалните предизвици не само како ризици, туку и како можности. Поради тоа, силно ги поддржуваме нашите клиенти, им помагаме да пристапат одговорно и промислено кон одржливоста и да успеат во зелената транзиција.

5.2.1 Одржливи активности финансирани и промовирани од НЛБ Банка Скопје

Цврсто веруваме дека одржливото финансирање е двигател на значајни позитивни промени. НЛБ Банка Скопје обезбедува финансирање за различни одржливи економски активности кои ги исполнуваат финансиските и критериумите за одржливост според релевантните рамки, како што

се: ЕУ Таксономија, MIGA, EBRD, Рамката за зелени обврзници на НЛБ Група (во согласност со ICMA Green Bond Standards) и др.

ЕУ Таксономијата претставува класификациски систем кој дефинира кои економски активности може да се сметаат за еколошки одржливи. За таа цел воспоставивме процеси за проверка на усогласеноста со ЕУ Таксономијата преку користење на NACE и НКД кодови. Извештај за усогласеноста со ЕУ Таксономијата, односно степенот до кој операциите на НЛБ Групацијата придонесуваат кон активности што се квалификуваат како еколошки одржливи според техничките критериуми утврдени во Регулативата за ЕУ Таксономија, се обелоденува во годишните изјави/известувања за одржливост на НЛБ Групацијата⁴.

Критериумите за подобност утврдени во Рамката за зелени обврзници на НЛБ ја земаат предвид Регулативата за ЕУ Таксономија⁵ и Делегираниот акт за климата во ЕУ Таксономијата⁶ со намера да се применуваат според принципот „најдобри напори“ (best efforts basis).

Дополнително, НЛБ Банка Скопје ги оценува проектите и трансакциите и според критериумите за подобност на МИГА и ЕБОР, кои се детално разработени во внатрешни документи.

Во графиконот на следната страница се прикажува детализирана, нецелосна листа на области кои служат како водич за одржливо финансирање или рефинансирање од страна на НЛБ Банка Скопје. Листата ќе продолжи да се развива со текот на времето, рефлектирајќи: промени во класификациите за критериуми за одржливост, потребите и очекувањата на засегнатите страни и регулаторните барања.

⁴Во согласност со Регулативата за таксономија на ЕУ, банките кои се предмет на Директивата за нефинансиско известување (NFRD) од 2024 година треба да известуваат во своите годишни нефинансиски извештаи за нивното усогласување со таксономијата на ЕУ.

⁵Регулатива за таксономија на ЕУ: (ЕУ) 2020/852 од 18 јуни 2020 година (линк)

⁶Делегиран акт за таксономија на ЕУ за климатските цели: (ЕУ) 2021/2139 од 9 декември 2021 година

Одржливи активности што НЛБ ги промовира и финансира

Обновлива енергија	Зелена зграда	Енергетска ефикасност	Чист транспорт	Спречување и контрола на загадувањето	Одржливо управување со води и отпадни води
Производство на електрична енергија со помош на соларна фотоволтаична технологија	Изградба на згради	Производство на батерии	Патнички меѓуградски железнички превоз	Изградба, проширување и работа на системи за собирање, пречистување и снабдување со вода	Производство на топлина/ ладење со користење на отпадна топлина
Производство на електрична енергија со користење на технологија за концентрирана соларна енергија (CSP)	Реновирање на постоечки згради	Складирање на електрична енергија	Товарен железнички превоз	Обновување на системите за собирање, третман и снабдување со вода	Собирање и транспорт на неопасен отпад во изворни сегрегирани фракции
Производство на електрична енергија од ветерна енергија	Стекнување и сопственост на објекти	Монтажа и работа на електрични топлински пумпи	Градски и приградски превоз, патен превоз на патници	Изградба, продолжување и работа на собирање и пречистување на отпадни води	Обновување на материјалот од неопасен отпад
Производство на електрична енергија од хидроенергија		Монтажа, одржување и поправка на опрема за енергетска ефикасност	Превоз со мотори, патнички автомобили и лесни комерцијални возила	Обновување на собирање и третман на отпадни води	
Производство на електрична енергија од геотермална енергија			Инфраструктура за лична мобилност, логистика на циклуси		
Производство на електрична енергија од биоенергија			Инфраструктура за железнички транспорт		
Пренос и дистрибуција на електрична енергија			Инфраструктура која овозможува нискојаглероден патен транспорт и јавен превоз		
Когенерација на топлинска/ладна енергија од сончева енергија					
Инсталација, одржување и поправка на технологии за обновлива енергија					

5.2.2 Понуда за одржливо финансирање

Во НЛБ Банка Скопје, одржливото финансирање го дефинираме како трансакции што се однесуваат на процесот со земање предвид на еколошките, социјалните и управувачките (ESG) аспекти при донесување инвестициски одлуки во финансискиот сектор, што води кон повеќе долгорочни инвестиции во одржливи економски активности и проекти⁷.

За поддршка на ублажувањето на климатските промени, НЛБ Банка Скопје разви широка и разновидна понуда на зелени финансиски производи и дефинира критериуми за утврдување дали трансакцијата е зелена/климатски неутрална. Деталните описи за тоа што претставува одржлива, зелена и климатски неутрална трансакција се утврдени во интерниот документ Методологија – Рамка за еколошка и социјална категоризација во НЛБ Банка АД Скопје.

Зелена финансиска понуда на НЛБ д.д. и НЛБ Банка Скопје опфаќа:

• **Финансирање на клиенти – население и компании.** Од воведувањето на зелената понуда, НЛБ Банка Скопје продолжува да ја зајакнува својата понуда за зелено финансирање преку финансирање поврзано со животната средина за физички лица, микро клиенти, МСП и корпоративни клиенти. Банката ќе продолжи да ги поддржува клиентите во транзицијата кон нискојаглеродна економија преку доработување/фино подесување на производите со оглед на идната регулатива и техничкиот развој, како и преку обезбедување навремени и релевантни информации за можни решенија за намалување на нивниот еколошки отпечаток.

• **Зелена обврзница.** Во јуни 2023 година, НЛБ издаде сениор зелени обврзници со бенчмарк

номинална вредност од 500 милиони евра. Со прибраните средства, НЛБ Групацијата финансира или рефинансира постојни или идни кредити за поединечни проекти и поддржува проекти во областите: обновливи извори на енергија, енергетска ефикасност, зелени згради, чист транспорт, одржливо управување со води и отпадни води, како и спречување и контрола на загадување. Обврзницата е усогласена, во најголем можен степен, со техничките критериуми за преглед на ЕУ Таксономијата и со минималните социјални заштитни мерки.

НЛБ Банка Скопје континуирано ги развива и промовира производите за зелено финансирање преку своите веб страници и други канали.

Понуда за социјално финансирање

Во НЛБ Банка Скопје ги препознаваме и предизвиците поврзани со социјалната и финансиската инклузија на специфични и ранливи групи (како жени, повозрасни лица, млади, итн.), како и потребата да се поддржат клиенти, организации и проекти кои адресираат важни општествени предизвици. Затоа, имаме цел да ја надополниме нашата зелена понуда со социјално финансирање, со што дополнително ќе создадеме позитивен општествен импакт и ќе придонесеме за поинклузивно и поправедно општество во регионот каде што работи НЛБ Банка Скопје.

5.3 Управување со ESG ризици

Во НЛБ Банка Скопје, ESG ризиците не претставуваат нова категорија ризици, туку претставуваат двигатели (risk drivers) на постоечките видови ризици како што се кредитен, ликвидносен, пазарен, оперативен и репутациски ризик. Оттука, НЛБ Банка Скопје ги интегрира и управува ESG ризиците во рамките на воспоставената рамка за управување со ризици, деловната стратегија и внатрешните механизми за управување.

Управувањето со ESG ризиците во НЛБ Банка Скопје е прикажано подетално во документарната рамка на Линијата на надлежност за ризици, која е достапна на интранет-страницата на НЛБ Банка Скопје.

5.3.1 Управување со ESG ризици во на ниво на портфолио

Во рамки на финансиските активности на НЛБ Банка Скопје, ги дефинираме ESG ризиците како ризици од било какво негативно финансиско влијание врз НЛБ Банка Скопје, кое произлегува од тековните или потенцијалните влијанија на ESG факторите врз договорните страни на НЛБ Банка Скопје или врз вложените средства⁸.

Управувањето со ESG ризиците ги следи насоките на Народната Банка на Република Северна Македонија (НБРСМ), ЕЦБ, и ЕБА, со тенденција кон нивна сеопфатна интеграција во сите релевантни процеси во НЛБ Банка Скопје. ESG управувањето со ризици го интегриравме во целокупниот процес на одобрување кредити, во процесот на проценка на колатерал и во поврзаното управување со кредитното портфолио.

⁷ Преглед на одржливи финансии (europa.eu)

⁸ Дефиниција во извештајот на ЕБА за управување и надзор на ESG ризиците за кредитни институции и инвестициски друштва, ЕБА, 2021

Покрај тоа што ESG ризиците се адресираат во сите релевантни фази од процесот на кредитно одобрување, релевантни ESG критериуми се земаат предвид и во процесот на проценка на колатералот. Правилата и процедурите поврзани со овие процеси се детално утврдени во специфични интерни документи во секоја ризична област и се сумирани во продолжение.

НЛБ Банка Скопје го анализира и внимателно го следи своето кредитно портфолио од перспектива на ESG ризици. За таа цел, НЛБ Банка Скопје користи и пристап со heat maps (топлотни мапи), при што поединечните ризици се агрегираат со користење однапред дефинирани тежини за утврдување на конечен ризичен резултат. Овој пристап овозможува различни погледи врз корпоративното портфолио од перспектива на физички и транзициски ризици. Дополнително, Групацијата воспостави внатрешен концепт за ESG стрес-тестирање за идентификување на најрелевантните финансиски ранливости кои произлегуваат од транзициски и физички климатски ризик.

Групацијата спроведува проценка на материјалност како дел од својот целокупен процес на идентификација на ризици, со цел да го утврди нивото на транзициски и физички ризик на кое е изложена. Во овој процес се оценуваат идентификацијата на еколошките ризични фактори, релевантните канали на пренос, нивната материјалност и влијание врз финансиските перформанси на Групацијата на краток и долг рок.

НЛБ Банка Скопје исто така внимателно ги разгледува потенцијалните репутациски и одговорносни (liability) ризици кои би можеле да произлезат од одржливо финансирање на клиентите. Посебно внимание се посветува на одобрувањето нови производи и следењето на исполнувањето на релевантните критериуми од страна на клиентите. Дополнително се воспоставени и клучни индикатори на ризик како

систем за рано предупредување во областа на ESG ризиците (early warning indicators).

НЛБ Банка Скопје воспостави систем за пријавување еколошки и социјални инциденти, вклучувајќи и задолжителна комуникација со EBRD и MIGA. Како правило, овие институции мора да бидат информирани за секој инцидент или несреќа поврзана со клиент или проект што има или може да има значително негативно влијание врз работењето на НЛБ Банка Скопје. Инцидентите се пријавуваат и до надлежните тела во согласност со внатрешните правила.

5.3.2 Оперативно управување со ESG ризици

Покрај управувањето со ESG ризиците во погоре наведените процеси, НЛБ Банка Скопје воспостави рамка за сеопфатно ублажување на еколошките, социјалните и управувачките ризици кои се поврзани со сопственото работење, како и системи за рано предупредување и ескалациски процеси на различни нивоа.

Во оваа насока, фокусирани сме на воспоставување ефикасни процеси за сеопфатно управување со ESG ризиците во сите релевантни деловни области и во сите три столба на одржливост: одржливо работење, одржливо финансирање и придонес кон општеството.

Имено, ESG ризици можат да се појават во сите клучни деловни области и операции; затоа идентификацијата на ризици во областите на работа на клучните линии на надлежност и системот за рано предупредување се суштински чекори во фазата на планирање на процесот за управување со одржливоста. Понатаму, линиите на надлежност дефинираат Клучни индикатори на ризик (KRIs), процедури за следење и индикативни сценарија за постапување во случај на појава на такви ситуации, согласно правилата и процедурите

утврдени во интерните документи за оперативни ризици.

Особено, физичките ризици, како дел од ESG ризиците во областа на оперативен ризик, се адресираат во управувањето со континуитет на работење (BCM). Плановите за континуитет на работење вклучуваат релевантни ESG ризици и се подготвени за употреба во случај на природни катастрофи, ИТ катастрофи и несакани еколошки влијанија со цел ублажување на последиците. Дополнително, ESG проверката во синџирот на снабдување е дел од процесот на избор на добавувачи и нивната редовна проценка.

Рамката за управување со оперативен ризик постојано се унапредува во согласност со промените во ESG темите и се дополнува со следниве активности (неисцрпен список):

- следење на перцепциите и мислењата на засегнатите страни преку анкети и други истражувачки алатки;
- следење на јавното мислење, прашања и трендови кои можат да се развијат во ESG ризици;
- воспоставување механизми што им овозможуваат на внатрешни или надворешни засегнати страни да поднесуваат поплаки и загрижености (на пр. механизми за приговори, укажување на неправилности, контакт-центри, јавно достапни е пошти, внатрешен процес за комуникација на критични загрижености и сл.);
- во случај на криза или сериозен инцидент, спроведување кризни активности и кризна комуникација согласно воспоставените внатрешни правила и процедури.

5.3.3 Управување со ESG ризици на ниво на клиент и трансакција

НЛБ Банка Скопје имплементираше алатки за идентификација, мерење и управување со ESG ризиците во рамките на целокупната рамка за

управување со кредитен ризик. Ова вклучува процес на одобрување кредити, управување со кредитното портфолио и процес на проценка на колатерал. Сеопфатен механизам за проценка и следење на ризици во Банката е ESMS, чија главна цел е да ја идентификува и управува изложеноста на Банката на ESG ризиците кај клиентите и да ги промовира нивните добри еколошки и социјални деловни практики. Системот е целосно вграден во процесите на одобрување и следење кредити и редовно се ажурира со сите материјални фактори и процедури во согласност со ESG развојот и барањата.

За да се обезбеди аргумент дека кредитните одлуки на НЛБ Банка Скопје се усогласени со критериумите за одржливо финансирање, воспоставивме Рамковна Политика за еколошки и социјални аспекти со секторски политики во НЛБ Банка АД Скопје, која е обврзувачка за фронт офисите и за вработените во управување со кредитен ризик.

Политиката утврдува како НЛБ Банка Скопје ги оценува и управува еколошките и социјалните ризици и влијанија поврзани со клиентите и трансакциите. Во согласност со политиката, при аплицирање за финансирање, корпоративните клиенти и физичките лица кои вршат дејност се предмет на сеопфатен процес на ESG проверка/длабинска анализа (due diligence), како што е прикажано во следните делови.

Систем за управување со еколошки и социјални ризици (ESMS)

НЛБ Банка Скопје воспостави ESMS (Environmental and Social Risk Management System) механизам за сеопфатна процена и следење на ризици, кој е целосно интегриран во процесите за одобрување и мониторинг на кредити во НЛБ Банка Скопје. Главните цели на ESMS се идентификација и

управување со изложеноста на Банката на ESG ризиците на своите клиенти и промовирање добри еколошки и општествени деловни практики кај клиентите.

Прибирање податоци од клиентите

Достапноста на ESG податоци во Република Северна Македонија сè уште е ограничена. Сепак, НЛБ Банка Скопје воспостави процес за прибирање релевантни ESG податоци од клиентите, кои се предуслов за соодветно одлучување и проактивно управување со ESG ризиците.

Една од клучните алатки за прибирање податоци и проценка за клиентите со поголем и висок еколошки/социјален ризик е ESG прашалникот⁹. Преку прашалникот клиентите доставуваат податоци и информации за тоа како ESG факторите и политиките се интегрирани во нивното работење. Општите категории на податоци се: еколошки податоци, социјални и човекови права и податоци за управување.

Дополнително, податоци за клиентите се прибираат и преку нивните финансиски и нефинансиски извештаи, медиуми или други надворешни извори.

5.4 Активности кои НЛБ Банка Скопје не ги финансира (исклучени активности)

Со цел да придонесе кон одржлива транзиција и да го декарбонизира кредитното портфолио

⁹Прашалникот е во процес на имплементирање во соработка со Македонската Банкарска Асоцијација и има за цел да го стандардизира собирањето ESG податоци на клиентите од страна на Македонските банки.

до 2050 година, НЛБ Банка Скопје се обврза на строго ограничување на новото финансирање на одредени активности (на пример, без ново директно финансирање во рударство на термален јаглен или капацитети за производство на електрична енергија од јаглен). Оваа обврска е вклучена како правило во Изјавата за апетит за ризик на НЛБ Банка Скопје, Политиката за кредитирање и други специфични упатства кои се обврзувачки за Банката.

Дополнително, НЛБ Банка Скопје идентификуваше и одредени активности кои бараат посебни ограничувања и засилено следење поради зголемени социјални и управувачки ризици (на пример, јаглеродно интензивни сектори).

Трансакција се одбива доколку клиентот е вклучен во активност што се наоѓа на листата за исклучување. Проверката се врши во моментот на прием на барањето за финансирање, при одобрување на финансирањето, како и периодично (на пример, на годишно ниво) сè до доспевањето на финансирањето.

Ограничени активности и активности кои НЛБ Банка Скопје не ги финансира (исклучени активности)

Целосната листа на меѓусекторски и секторски забранети (исклучени активности), ограничени и дозволени активности од ESG перспектива, вклучително и барањата на МИГА и ЕБОР, кои НЛБ Банка Скопје ги применува при донесување на кредитни одлуки и во процесот на финансирање е сеопфатно дефинирана во Политиката за кредитирање НЛБ Банка АД Скопје како и на: www.nlb.si/exclusion-list¹⁰

¹⁰Сеопфатната листа е во согласност со Деловната стратегија на НЛБ Групацјата, Политиката за одржливост и ESG, Рамката за политика за животна средина и социјални трансакции, договорите MIGA и EBRD и нивните списоци на исклучоци.

6

Столб 3: Придонес кон општеството

Во НЛБ Банка Скопје веруваме дека банките имаат значајна општествена улога која ги надминува кредитирањето и инвестирањето. Затоа, социјалните фактори ги земаме предвид во сите наши операции и во сите столбови на одржливост. Дополнително, активно придонесуваме кон поширокиот социо економски развој преку нашите активности за корпоративна општествена одговорност, со сеопфатен фокус на образованието во заедниците каде што работиме.

Придонесот кон општеството го разбираме пошироко од филантропија, донации и спонзорства на локални иницијативи. Покрај успешно работење и здрави финансиски резултати кои придонесуваат за економскиот развој, НЛБ Банка Скопје има за цел активно да учествува во обликувањето и унапредувањето на средината во која живееме и да придонесе кон подобар квалитет на животот.

За таа цел, НЛБ Банка Скопје воспостави и Политика за спонзорства и донации, која ги дефинира клучните области за спонзорства и донации, како и соодветните принципи, правила и процедури.

Во согласност со оваа Политика, НЛБ Банка Скопје ги фокусира своите активности за корпоративна општествена одговорност на следните столбови:

- еколошка одговорност;
- култура и заштита на културното наследство;
- зголемување на финансиската писменост и менторство;
- одржливо претприемништво;
- поддршка на професионален спорт, младински спорт и пара спорт,
- хуманитарни активности.

Управување со одржливоста

Управувањето со одржливоста и ESG прашањата во НЛБ Банка Скопје, како важен елемент на управувањето на Банката, се спроведува во согласност со поставените стратешки насоки, воспоставените внатрешни политики и процедури, кои ги земаат предвид европските банкарски регулативи, регулативите усвоени од НБРСМ, тековните насоки на ЕБА и релевантните добри банкарски практики.

НЛБ д.д., како матична банка, пропишува стандарди и процедури, управува и врши надзор над имплементацијата кај членките на НЛБ Групацијата во согласност со законите што се применуваат на консолидирано ниво. Истовремено, членките на НЛБ Групацијата мора да ги исполнуваат и барањата утврдени во локалното законодавство. Главниот документ што ги дефинира правилата, критериумите и механизмите за спроведување на управувањето и контролната функција во НЛБ Банка Скопје се Статутот и Политиката за корпоративно управување на НЛБ Банка Скопје.

7.1 Интеграција на одржливоста и ESG во организациската структура

Во НЛБ Банка Скопје обезбедуваме одговорноста за управување со ESG ризиците, вклучително и климатските и еколошките ризици, да биде распределена во рамките на организациската структура и да биде во согласност со моделот на три линии на одбрана¹¹.

Одговорноста за управување со нашите ESG влијанија, ризици и можности е ефикасно вградена во организациската структура на НЛБ Банка Скопје. Управувањето со одржливоста и ESG, како и организациската структура, се поставени на начин што овозможува целокупна координација на сите важни одржливи активности и развој во согласност со стратешките амбиции на НЛБ Банка Скопје и со законските барања поврзани со одржливоста.

НЛБ Групацијата воспостави механизми за усогласување на политиките и другите документи и процеси поврзани со одржливоста и ESG на ниво на Групацијата, кои се сумирани во оваа секција и се детално опишани во внатрешниот документ Стандард за управување со одржливоста во НЛБ Банка АД Скопје. Внатрешниот документ дефинира конкретни улоги и одговорности на различни тела и експертски профили за одржливост, вклучувајќи текови на комуникација и линии на известување.

¹¹ Во однос на Водичот за климатски и еколошки ризици, Надзорни очекувања поврзани со управувањето и откривањето на ризикот, ЕЦБ, ноември 2020 година — Очекување 5, а во врска со Принципите на Базелскиот комитет за ефикасно управување и надзор на финансиските ризици поврзани со климата, Базелски комитет за банкарска супервизија (БКБС), јуни 2022 година — Принцип 4

7.1.1 Управни тела во во НЛБ Банка Скопје

Надзорниот одбор на НЛБ Банка Скопје и неговите одбори

Надзорниот одбор е највисокото раководно тело во НЛБ Банка Скопје и е одговорен за надгледување на работењето за одржливост и управување со најзначајните ризици на Банката. Надзорниот одбор го врши својот надзор над овие прашања директно, како и преку своите комисији. Ова може да вклучува периодични ажурирања на стратегијата за одржливост на Банката, вклучувајќи цели и напредок, дискусии во врска со климатските модели што банката ги користи за проценка на физичките и транзициските ризици и прегледи на нашето известување поврзано со одржливоста и климата, управување со ризикот на ESG, KPI и планови, проценка на наградувањето и перформансите и разновидност.

Управниот одбор на НЛБ Банка Скопје и неговите консултативни и колективни тела за одлучување

Управниот одбор е највисок орган за одлучување и застапување на Банката. Управниот одбор управува со Банката и донесува деловни одлуки самостојно и автономно, подготвува стратегии, обезбедува соодветна контрола на ризикот и постапува со внимание на совесен и фер менаџер, ги штити деловните тајни и одговара за законитоста на работењето на Банката со лимитите утврдени од регулаторите.

Различни тела за колективно одлучување и консултативни тела кои се именувани од Управниот одбор за извршување на поединечни задачи во рамките на овластувањата на Управниот одбор, сите играат значајна улога во спроведувањето на одржливи финансии и одржливо работење, и тоа: Одборот за управување со ризик, Кредитниот Одбор, Одборот за управување со средства

и обврски, Одборот за оперативни ризици, Комисијата за одржливост итн.

7.1.2 Комисијата за одржливост во НЛБ Банка Скопје

Комисијата за одржливост во НЛБ Банка Скопје (во понатамошниот текст: Комисијата) е воспоставена како централно советодавно тело поврзано со одржливоста на Управниот одбор.

Комисијата ја надгледува интеграцијата на ESG факторите во деловниот модел на НЛБ Банка Скопје на фокусиран и координиран начин низ целата компанија и дава мислења, препораки и иницијативи, а донесува и релевантни одлуки кога е потребно. Комисијата обезбедува целокупна визија и стратегија за одржливост, дискутира, развива и валидира стратегии, политики, иницијативи, методологии, KPI и други релевантни документи и процедури и ги препорачува за одобрување од Управниот одбор. Комисијата одлучува и за конкретни надворешни партнерства и договори и обезбедува кохезија на целокупните активности за одржливост со мисијата на Банката. Комисијата има влијание врз стратешките цели поврзани со одржливоста и го следи нивниот развој и реализација.

Комисијата заседава квартално и е составена од високи претставници од сите области на Банката и е предводена од Генералниот извршен директор на НЛБ Банка Скопје. Деловникот за работа на Комисијата за одржливост го утврдува составот, надлежностите, членството и други детали поврзани со нејзината цел.

Членовите на Комисијата за одржливост ги назначува Управниот одбор на НЛБ Банка Скопје, а Управниот одбор ги усвојува основните правила за работа на Комисијата. Единицата за одржливост во НЛБ д.д. редовно и навремено се информира за точките дискутирани на Комисијата за одржливост.

7.1.3 Единица за одржливост во NLB д.д.

Единицата за одржливост е воспоставена во рамките на Секторот за стратегија и развој на бизнис (кој е дел од линијата на Генералниот извршен директор) во матичната банка НЛБ д.д. На овој начин, одржливоста во НЛБ Групацијата се координира преку централен координациски тим. Тимот се состои од координатори за одржливост и е предводен од раководителот на Единицата за одржливост, кој го известува директорот на Секторот за стратегија и развој на бизнис, кој пак, директно дава известување до Генералниот извршен директор на НЛБ д.д. Генералниот извршен директор потоа го пренесува известувањето и до Управниот и Надзорниот одбор на НЛБ д.д.

Единицата за одржливост е целокупен координатор на управувањето со одржливоста и тесно соработува со поединечните линии на надлежност кои се одговорни сопственици на процесите во својата област на работа, без неоправдано навлегување во воспоставениот систем на внатрешно управување и контролни функции. Општите улоги и одговорности на Единицата за одржливост се детално опишани во Правилникот за организација на НЛБ д.д.

7.1.4 Линии на компетенции

Одржливоста и ESG се важни теми кои мора силно да се интегрираат во сите клучни деловни области на НЛБ Групацијата. Затоа, секоја клучна линија на компетенции е одговорна за усогласување и надзор на спроведувањето на темите поврзани со одржливоста и ESG во своето поле на работа. Релевантните теми поврзани со одржливоста и ESG однапред им се достапни во комуникацијата на релевантните линии на компетенции од страна на Единицата за одржливост.

Воспоставениот механизам за управување со линиите на компетенции е регулиран во Политиката за управување на Групацијата NLB и Насоките за линии на компетенции. Членките на со линиите на компетенции е регулиран во Политиката за управување на Групацијата NLB и Насоките за линии на компетенции. Членките на Групацијата NLB се одговорни за усогласување со локалните или секторските регулаторни барања што важат во земјите каде што тие оперираат.

7.1.5 Профили на експерти за одржливост

Во НЛБ Банка Скопје се назначуваат експертски профили (улоги) за одржливост кои се одговорни за имплементација на прашањата за одржливост во рамките на својот опфат на работа: менаџер за одржливост, ESMS officer (кој дејствува и како заменик на менаџерот за одржливост) и претставници за одржливост.

7.2 Интеграција на одржливоста и ESG во три линии на одбрана

Со цел да се обезбеди ефикасна и доследна имплементација на стратегиите и работењето на НЛБ Банка Скопје, нејзините процеси и процедури, заштита на вредноста на средствата на Банката, како и сигурност и интегритет на сметководствените и управувачките податоци и информации, во НЛБ Банка Скопје е воспоставен ефикасен систем на внатрешни контроли. Соодветноста на механизмите за внатрешна контрола се определува врз основа на независноста, квалитетот и применливоста на правилата и контролите за извршување

на организациските, деловните и работните процеси, како и на внатрешните контролни функции. Основата за овој систем е дефинирана во внатрешниот документ „Систем на внатрешна контрола во НЛБ“, кој ги утврдува системот на внатрешна контрола и одговорностите за негово воспоставување, континуирано функционирање и унапредување. Во согласност со внатрешните процедури, документот се применува и во НЛБ Банка Скопје.

Прашањата за одржливост, вклучително и ESG ризиците, се силно интегрирани во воспоставениот систем на внатрешни контроли преку три нивоа (линии) на одбрана. За таа цел, НЛБ Банка Скопје јасно го дефинира опфатот на работа и одговорностите поврзани со одржливоста за секоја линија на одбрана, како што следува во описот:

7.2.1 Прва линија на одбрана

Контролите од првото ниво се дизајнирани да обезбедат правилно спроведување на деловните активности во секоја организациска единица. Надзорот во секоја поединечна деловна област го спроведува надлежната организациска единица, која е одговорна за спроведување на процедурите согласно Правилникот за овластувања и потпишување. Сите деловни и неделовни единици ја претставуваат првата линија на одбрана и имаат примарна одговорност за секојдневното управување со ризиците во климатските и другите прашања поврзани со одржливоста. Ова особено се однесува на фронт офис вработените во корпоративно банкарство, банкарство за население и финансиски пазари, чии главни одговорности се:

- спроведување активности со клиентите во рамките на воспоставената ESMS рамка, со одговорност за идентификување и управување со климатските и другите ESG ризици;
- прибирање релевантни информации за профилот на одржливост на клиентот (амбиции, потреби, планови за декарбонизација и сл.) и идентификување нови можности во комерцијалната стратегија, при почитување на внатрешните акти;
- информирање на клиентите за развој на нови одржливи банкарски производи преку внатрешни известувања, посветени интерни страници, прирачници и едукативни состаноци, при почитување на принципите на одговорна комуникација и избегнување на ризик од еколошка манипулација „greenwashing“;
- обезбедување јасни насоки во однос на новите производи и процеси,
- разбирање, идентификување и управување со други потенцијални ESG ризици поврзани со областа на работа на единицата;
- обезбедување податоци за известување и

обелоденување да се прибираат и управуваат согласно внатрешните упатства и стандарди применливи за финансиската индустрија;

- учество во активности за подигнување свесност и обуки за ублажување на климатските и еколошките ризици и управување со други теми поврзани со одржливоста.

Покрај фронт офис персоналот и вработените во бек офис (неделовни единици) се одговорни за идентификување на влијанија, ризици и можности поврзани со одржливоста во рамки на нивната област на работа. Тие управуваат со нив согласно принципите, правилата и процедурите утврдени во оваа Политика и другите внатрешни документи, ги дискутираат или пријавуваат до своите претпоставени и учествуваат во активности за подигнување свесност и/или обуки.

7.2.2 Втора линија на одбрана

Контролите на второ ниво се поделени меѓу функциите за внатрешни контроли, управување со ризици и деловна усогласеност (compliance), при што деловната усогласеност спроведува независни контроли и надзор над работењето на првата линија на одбрана.

Функцијата за управување со ризици го насочува управувањето и контролата на ризиците преку дефинирање правила за апетит за ризик, стратегија за ризици, други политики и насоки за ризик, следење и управување со ризици во ESG регулаторната рамка и климатските ризици. Нејзиниот мандат е да обезбеди поголем фокус на холистичко управување со ризици и преку т.н. ризичен надзор, за понатамошно унапредување на управувањето и ублажувањето на ризиците во НЛБ Банка Скопје. Дополнително, функцијата за управување со ризици обезбедува податоците за известување и обелоденување да се прибираат и управуваат согласно внатрешните упатства и стандарди применливи за финансиската

индустрија и обезбедува обуки за ефикасно управување со ESG ризици, особено фокусирани на климатските ризици.

Функцијата за деловна усогласеност врши надзор над правилната имплементација и обезбедува усогласеност (линиски контроли) со регулаторната рамка и нејзиното доследно толкување во НЛБ Банка Скопје, како и идентификување, проценка, спречување и следење на целокупните ризици за усогласеност и интегритет. Меѓу одговорностите се и надзор над статусот на имплементација на применливите закони, директиви, стандарди и регулативи, како и насоки и поддршка за обезбедување усогласеност - што исто така се однесува и на ESG регулаторната рамка и ублажување на ESG и климатските ризици.

Управувањето со промените во правната средина, исто така, ги опфаќа климатските и другите ESG ризици (согласно внатрешниот документ Правила за управување со промени во правната средина). Усогласеноста го следи регулаторниот развој и ги комуницира до релевантните организациски единици (на пр. преку Audimex, билтени за регулаторни промени) и е вклучена во општите активности за одржливост за да обезбеди соодветен надзор над имплементацијата.

Статусот на имплементација на правните промени или прилагодувањата во работењето на Банката редовно се известува, но поретко од квартално - до Управниот одбор и одвоено до Надзорниот одбор и каде што е соодветно, до функцијата за управување со ризици и други оперативни единици. Усогласеноста активно учествува и во ад хок работни групи за одржливост.

7.2.3 Трета линија на одбрана

Третото ниво на контрола го спроведува функцијата за внатрешна ревизија, која ја оценува и редовно ја проверува целосноста, функционалноста и соодветноста на системот на внатрешни контроли. Внатрешната ревизија е целосно независна и од првата и од втората линија на одбрана. Прашањата за одржливост и ESG се дел од „Audit Universe“, кој претставува сеопфатен преглед на сите активности коишто се предмет на внатрешна ревизија.

7.3 Интеграција на одржливоста и ESG во системот на надоместоци

Рамката за поставување цели, оценување на перформансите и наградување за највисоките управувачки тела и други идентификувани вработени кои можат значително да влијаат на ризичниот профил на НЛБ Банка Скопје во рамки на нивните задачи и активности, е утврдена во Политиката за наградување на вработените на НЛБ Банка АД Скопје (во понатамошниот текст: политиката за наградување).

Политиката за наградување утврдува јасни насоки за разумно наградување со цел да се обезбедат одговорни, правични и транспарентни механизми за наградување, кои претставуваат основа за развој на бизнисот со цел создавање и заштита на вредноста за сите засегнати страни. Предлогот за Политиката за наградување го одобрува Комитетот за наградување, а ја усвојува Надзорниот одбор.

Како дел од процесот на оценување на перформансите, НЛБ Банка Скопје посветува посебно внимание на постигнувањето на климатските и другите цели за одржливост и ESG. Членовите на Управниот одбор и другите идентификувани вработени се обврзани да ги постигнат целите утврдени во нивните области, кои се вклучени во нивните планови за перформанси и се дел од нивната индивидуална оценка.

Известување, обелоденување и комуникација

8.1 Известување и обелоденување

Информациите за одржливост сè повеќе се интегрираат во процесите на одлучување на инвеститорите и другите засегнати страни, заедно со традиционалните финансиски податоци. Затоа, информациите за одржливост треба да бидат сигурни и подготвени со соодветни процеси на внатрешна контрола, управување и надзор, слични на оние што се користат за финансиските податоци.

Во таа насока, НЛБ Банка Скопје е посветена на обезбедувањето на сеопфатни, релевантни, веродостојни и навремени информации за одржливост и ESG прашањата за своите засегнати страни. Известувањето се спроведува во согласност со регулаторните барања и релевантните рамки, стандарди и препораки за известување применливи за финансиските институции. Истото се заснова на следење, прибирање и валидација на податоците на НЛБ Банка Скопје.

Во рамките на НЛБ Групацијата, процесот на известување се спроведува преку интердисциплинарен пристап. Управувањето со сеопфатниот систем за известување за одржливост, во согласност со применливите стандарди и законодавство, го координира Единицата за одржливост, при што сите линии на надлежност и деловни области на НЛБ Банка Скопје учествуваат во прибирањето и доставувањето на податоците. Извештаите обелоденуваат информации врз основа на национални и меѓународни регулативи, барања, препораки, рамки и стандарди за известување, како што е наведено во поглавје 2.1 од оваа Политика. Од финансиската 2024 година па натаму, интерното и годишното известување за одржливост е усогласено со Директивата

за корпоративно известување за одржливост (CSRD) и Европските стандарди за известување за одржливост (ESRS).

Интерното известување во НЛБ Банка Скопје вклучува агрегирани ризици кои ја одразуваат изложеноста на ESG ризици, вклучително климатските и еколошките ризици, со цел да им се овозможи на управувачките тела и Комисијата за одржливост да носат информирани одлуки. НЛБ Банка Скопје обезбедува податоците за секое агрегирано известување на ниво на НЛБ Групацијата да бидат потврдени и валидарани согласно воспоставените процедури за донесување одлуки.

НЛБ Групацијата воспостави Рамка за управување со ESG податоци и известување и систематски го унапредува управувањето со податоците и целиот процес на известување. Дополнително, од финансиската 2024 година, Изјавата за одржливост на НЛБ Групацијата е предмет на надворешна верификација.

При известувањето и обелоденувањето се придржуваме до следните принципи:

- објавените информации треба да ги имаат следните квалитативни карактеристики: релевантност, веродостојна презентација, споредливост, проверливост и разбирливост.
- принципите за ефикасна агрегација на податоци за ризици и известување за ризици.

По правило, извештаите се дискутираат и усвојуваат интерно, во согласност со утврдените правила за управување. Надворешно, тие се објавени на веб-страницата на НЛБ Банка Скопје (www.nlb.mk), на системот SEInet на Македонската берза (www.seinet.com.mk)

8.2 Комуникација со засегнатите страни и механизам за претставки

Во НЛБ Банка Скопје сме свесни дека редовниот дијалог со засегнатите страни гради доверба, која е клучна за успешно остварување на нашата визија и мисија. Дополнително, дијалогот обезбедува вредни информации од засегнатите страни за понатамошен развој на Банката. НЛБ Банка Скопје ги почитува регулативата и најдобрите практики за транспарентна, релевантна, точна и навремена комуникација со клучните засегнати страни, и тоа :

- вработени акционери/инвеститори
- клиенти (физички лица и друштва)
- добавувачи и договорни партнери
- регулаторни тела.

Покрај тоа, Банката обезбедува конструктивен дијалог и со други засегнати страни, како што се локалните заедници, финансиските аналитичари, рејтинг агенции, професионални и деловни здруженија и медиумите.

Главните информации за одржливоста во НЛБ Банка Скопје, како што се извештаи, преглед на политики, производи, настани и контакти, се достапни на веб страницата на Банката. Дополнително, воспоставени се и други комуникациски канали, како што се состаноци, е пошта, социјални мрежи, интранет и сл. Поради комплексноста на комуникацијата, во овој процес се вклучени повеќе организациски единици, во рамките на нивните надлежности и одговорности.

Во согласност со стратегијата за комуникација и со цел исполнување на барањата и препораките произлезени од клучните регулаторни рамки и рамки на финансиската индустрија, НЛБ Банка Скопје има воспоставено интерни упатства што го дефинираат јасниот процес на комуникација и механизмот за претставки, со кој надворешните засегнати страни добиваат потребни информации или објаснувања за прашања поврзани со ESG и теми од областа на одржливоста.

Комуникациски канал и механизам за претставки поврзани со теми за одржливост

Централна контакт точка за прибирање на прашања, коментари или загрижености е јавно објавената е-пошта odrslivost@nlb.mk

8.3 Намалување на ризикот од Еколошка манипулација „greenwashing“

Во НЛБ Банкака Скопје, „greenwashing“ го дефинираме како форма на погрешно претставување преку маркетинг или комуникација што има за цел да ги убеди засегнатите страни дека деловните практики, производите и услугите на НЛБ Група се еколошки одржливи, иако во реалноста не се. Како „greenwashing“ го сметаме и

секое намерно преценување на постигнувањата во одржливиот транзициски процес со цел да се постигне маркетиншка, репутациска или деловна придобивка.

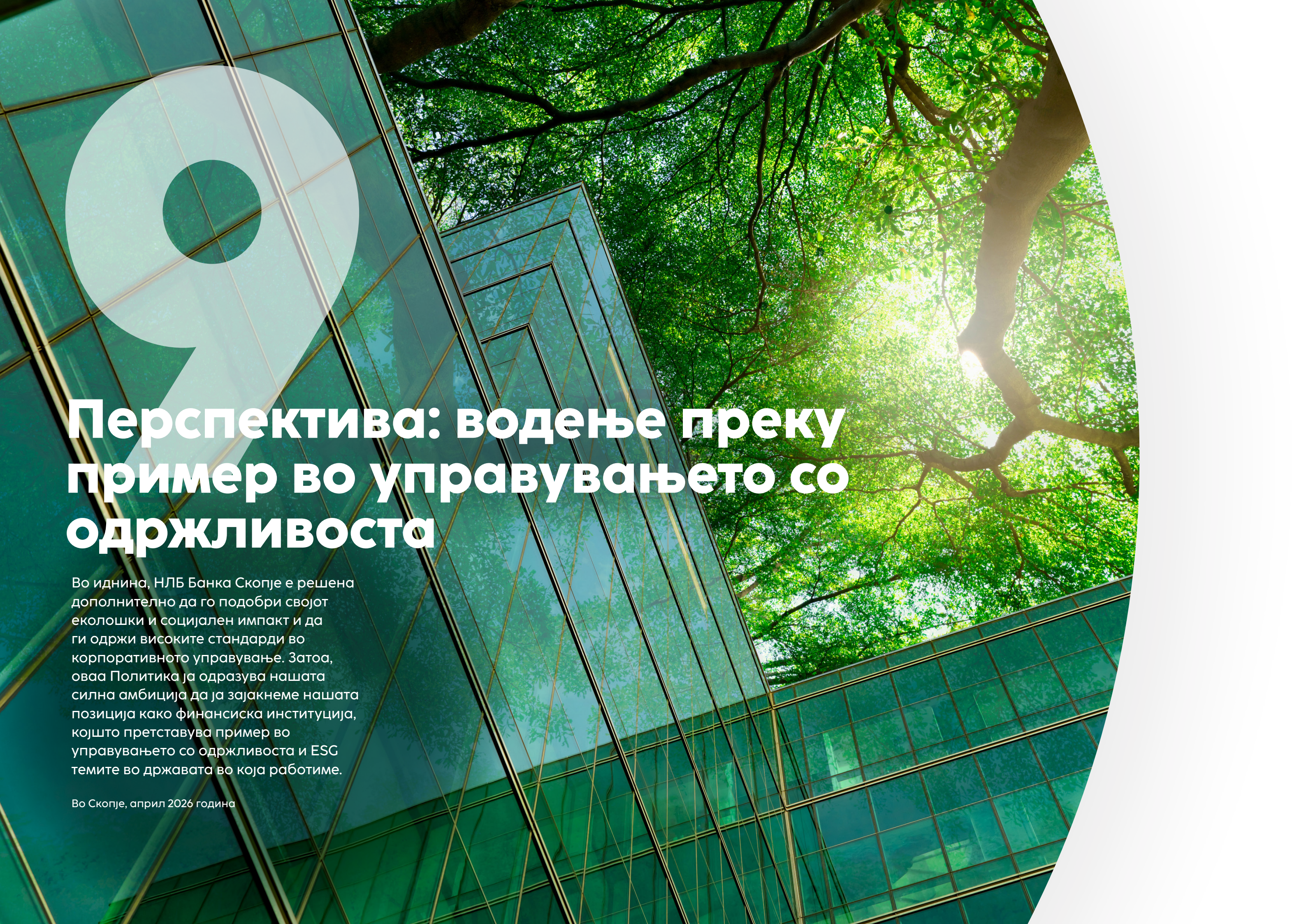
Идентификувањето и намалувањето на ризикот од greenwashing претставува важен дел од управувањето со одржливоста во НЛБ Банка Скопје, поради неговото влијание врз други типови ризици, особено врз репутацискиот и оперативниот ризик.

Затоа, проактивно и одговорно пристапуваме кон greenwashing ризикот во сите релевантни деловни активности, особено во развојот на производи, маркетинг комуникацијата, известувањето и обелоденувањето, како и во сите други активности во рамки на интеракцијата со засегнатите страни. Со цел исполнување на високи стандарди и справување со постојано променливите предизвици во оваа област, Банката се придржува до следните принципи:

- не спроведуваме свесно и намерно практики на greenwashing;
- го интегрираме управувањето со ризикот од greenwashing во сите три линии на одбрана;
- во секојдневното работење, развојот на производи и комуникацијата ги земаме предвид применливите закони, стандарди и најдобри професионални практики;
- при известување за идни обврски и постигнати резултати избегнуваме преценување и транспарентно ги прикажуваме евентуалните недостатоци и планираните корективни мерки;

- обезбедуваме јавната комуникација за одржливост и зелени производи да биде усогласена и прегледана од надлежните организациски единици (линија на надлежност, Усогласеност и Единица за одржливост);
- ја градиме свесноста и капацитетите на вработените за препознавање и управување со ризикот од greenwashing;
- во случај на утврдени пропусти или неточности, одговорно преземаме корективни мерки.

Перспектива: водење преку пример во управувањето со одржливоста

Во иднина, НЛБ Банка Скопје е решена дополнително да го подобри својот еколошки и социјален импакт и да ги одржи високите стандарди во корпоративното управување. Затоа, оваа Политика ја одразува нашата силна амбиција да ја зајакнеме нашата позиција како финансиска институција, којшто претставува пример во управувањето со одржливоста и ESG темите во државата во која работиме.

Во Скопје, април 2026 година